

Εκλεκτοί προσκεκλημένοι,

Είναι μεγάλη μου τιμή να βρίσκομαι εδώ απόψε για να αποδεχτώ το Βραβείο «Πρόσωπο της Χρονιάς» του Ελληνοαμερικανικού Εμπορικού Επιμελητηρίου. Αποδέχομαι αυτό το βραβείο εκ μέρους του αείμνηστου θείου μου, του Σταύρου Νιάρχου, του οποίου οι επιχειρηματικές επιτυχίες κατά τη διάρκεια της ζωής του μας έχουν δώσει τη δυνατότητα να κάνουμε όλα όσα έχουμε κάνει τα τελευταία 20 χρόνια, συμβάλλοντας στην οικοδόμηση μίας καλύτερης κοινωνίας –ελπίζουμε– για όλους μας. Το αποδέχομαι επίσης εκ μέρους όλων των συναδέλφων μου στο Ίδρυμα, των οποίων η σκληρή δουλειά και το πάθος, μας έχουν δώσει τη δυνατότητα να φέρνουμε σταθερά εις πέρας την αποστολή μας, από το ξεκίνημα των δραστηριοτήτων του Ιδρύματος Σταύρος Νιάρχος (ΙΣΝ) το 1996.

Λίγα λόγια για το ποιοι είμαστε. Καταρχήν είμαστε τυχεροί. Τυχεροί, διότι ο ιδρυτής μας, ο Σταύρος Νιάρχος, άφησε στο Ίδρυμα, με το θάνατό του, ένα σημαντικό κληροδότημα, δίνοντάς μας την ευκαιρία και τα οικονομικά μέσα προκειμένου να προσπαθήσουμε να κάνουμε καλά πράγματα σε ολόκληρο τον κόσμο. Φυσικά, η τύχη μας αυτή συνοδεύεται και από μία μεγάλη ευθύνη, μία ευθύνη που έχουμε όλοι μας, να κάνουμε ό,τι καλύτερο μπορούμε για να συνεισφέρουμε πραγματικά! Δραστηριοποιούμαστε στον κοινωφελή τομέα, πραγματοποιώντας δωρεές, εδώ και περίπου 20 χρόνια τώρα. Σιγά-σιγά ωριμάζουμε σαν οργανισμός, ωστόσο είμαστε ακόμα νέοι και γεμάτοι ανησυχίες! Έχουμε πραγματοποιήσει δωρεές σε πάνω από 3.000 οργανισμούς σε 111 χώρες, διαθέτοντας συνολικά €1,47 δισεκατομμύρια. Έχουμε υπάρξει σταθερά ενεργοί στους τομείς της παιδείας, της τέχνης και του πολιτισμού, της υγείας και του αθλητισμού, και της κοινωνικής πρόνοιας. Για προφανείς λόγους, αλλά και εξαιτίας της τρέχουσας, πολυετούς σοβαρής κοινωνικοοικονομικής κρίσης στην χώρα, εστιάζουμε μεγάλο μέρος των προσπαθειών μας στην Ελλάδα, ωστόσο παράλληλα παραμένουμε ένας πραγματικά διεθνής κοινωφελής οργανισμός στις καθημερινές μας προσπάθειες για τη χορήγηση δωρεών.

Προσπαθούμε να διατηρούμε πολύ απλές τις «εσωτερικές» μας κατευθυντήριες γραμμές. Η αποστολή μας είναι να βοηθάμε και, προκειμένου να το επιτύχουμε αυτό στο βέλτιστο των δυνατοτήτων μας, αξιολογούμε το αν μία αίτηση για δωρεά –οποιαδήποτε εισερχόμενη αίτηση– έχει θετικό πρόσημο για το σύνολο της κοινωνίας και αν τα άτομα που εμπλέκονται στην υλοποίηση του κάθε προτεινόμενου προγράμματος είναι άνθρωποι αξιοπρεπείς, επαγγελματίες, ηθικοί, ικανοί και αποτελεσματικοί. Αν η απάντηση σε αυτά τα δύο βασικά ερωτήματα είναι «ναι», τότε δουλειά μας είναι να προκαλέσουμε τους ίδιους μας τους εαυτούς, να αναρωτηθούμε εάν υπάρχει ο παραμικρός λόγος να αρνηθούμε την δωρεά. Αυτό μπορεί να ακούγεται λίγο παράξενο αρχικά, αλλά πιστεύω ότι μας κρατάει αφοσιωμένους στην αποστολή μας, η οποία είναι καθαρά φιλανθρωπική. Ταυτόχρονα, θέλω να πιστεύω ότι αυτή η φιλοσοφία μας προστατεύει από το να

γίνουμε αλαζόνες ή υπερβολικά ελεγκτικοί με οποιονδήποτε τρόπο. Δεν εμπλεκόμαστε στη χάραξη πολιτικής, ούτε και προσπαθούμε να υποκαταστήσουμε οποιονδήποτε άνθρωπο, οργανισμό ή θεσμό. Προσπαθούμε να ενισχύουμε τις πρωτοβουλίες που έχουν τη δυνατότητα να βοηθήσουν τους συνανθρώπους μας και να βελτιώσουν την κοινωνία στο σύνολό της, συμπληρώνοντας από τη μεριά μας τις προσπάθειες του δημόσιου και του ιδιωτικού τομέα. Προσπαθούμε να παραμένουμε ευέλικτοι και να προσαρμοζόμαστε ανάλογα με τους καιρούς και τις ανάγκες που εξελίσσονται και αλλάζουν γύρω μας. Δυστυχώς, είναι αδύνατο να λέμε «ναι» σε όλες τις αιτήσεις που δεχόμαστε, ωστόσο, σας υπόσχομαι, πως κάνουμε ό,τι περνάει από το χέρι μας για να ανταποκριθούμε με τον καλύτερο δυνατό τρόπο.

Κατά την τελευταία δεκαετία, έχει καταστεί σαφές σε πολλά μέρη σε ολόκληρο τον κόσμο, ότι το κράτος πρόνοιας αντιμετωπίζει προκλήσεις υπαρξιακού χαρακτήρα. Η αναγκαία βοήθεια μπορεί να εντοπιστεί στην έννοια της *κοινωνίας* πρόνοιας, όπου ενώνονται όλες οι υγιείς δυνάμεις. Αυτός θα πρέπει να είναι ο στόχος μας. Επιπλέον, θα έλεγα ότι δεν είναι ζήτημα επιλογής, αλλά μάλλον ζήτημα αναγκαιότητας για μία πιο δίκαιη και αποτελεσματική κοινωνία, αν όχι και ζήτημα επιβίωσης. Πιστεύω πως οι ελεύθερες αγορές –και ο ίδιος ο καπιταλισμός– λειτουργούν μεν, αλλά θα πρέπει να προσαρμοστούν προκειμένου να συμπεριλάβουν τη συνολική κοινωνική ευημερία των ανθρώπων. Πολύ απλά, οι προκλήσεις και τα προβλήματα που αντιμετωπίζουμε είναι υπερβολικά πολλά, και υπερβολικά πολύπλοκα, αλλά και υπερμεγέθη για οποιοδήποτε κράτος να τα αντιμετωπίσει μόνο του. Σίγουρα είναι υπερβολικά για να τα αντιμετωπίσει από μόνος του και ο ιδιωτικός τομέας, και φυσικά φαντάζουν τεράστια για να λυθούν μόνο μέσω της φιλανθρωπίας. Όλοι οι φορείς από όλους τους τομείς, συμπεριλαμβανομένων του δημόσιου, του ιδιωτικού, των μη κερδοσκοπικών οργανώσεων, των υπερεθνικών οργανισμών και των ανθρωπιστικών ιδρυμάτων, πρέπει να συμβάλουν στη δημιουργία μίας υγιούς κοινωνίας, η οποία θα μπορεί να καλύπτει τις βασικές ανάγκες των πολιτών, η οποία θα αφήνει περιθώριο για την ευπρέπεια, την αξιοπρέπεια και την ευγένεια, που θα προσφέρει στον κόσμο την ευκαιρία να ονειρεύεται, αλλά και να κάνει τα όνειρα πραγματικότητα, να ελπίζει για ένα καλύτερο αύριο, και να συνεισφέρει στη δημιουργία μίας πιο δίκαιης και υγιούς κοινωνίας, που θα είναι αρκετά ισχυρή για να αμυνθεί ενάντια σε όλων των ειδών τα άκρα. Όλες οι θετικές, υγιείς δυνάμεις της κοινωνίας θα πρέπει να εργαστούν προς αυτόν τον στόχο.

Και, αυτή η κουβέντα με φέρνει στην περίπτωση της Ελλάδας, και στην πρώτη γραμμή της αντιμετώπισης μίας σοβαρότατης κοινωνικοοικονομικής κρίσης, μίας κρίσης που κινδυνεύει πλέον να γίνει καθημερινότητα, καταστρέφοντας τα όνειρα αλλά και τις ίδιες τις ζωές, όχι μόνο μίας, αλλά πολλών από τις επόμενες γενιές ανθρώπων. Τα προβλήματα που αντιμετωπίζει η Ελλάδα είναι λίγο-πολύ γνωστά σε όλους μας, δεδομένης της ευρείας κάλυψης από τα ΜΜΕ τα τελευταία χρόνια, ιδίως κατά τη διάρκεια του τελευταίου σουρεαλιστικού «κεφαλαίου» του φετινού καλοκαιριού, που η χώρα έφτασε πολύ κοντά στο να βγει από την ευρωζώνη, την Ευρώπη, κ.λπ.

Απ' ό,τι φαίνεται, αυτό ήταν το όνειρο και η αποστολή ορισμένων, που ελπίζω ότι ήταν μια μικρή μειονότητα. Την ίδια στιγμή, ωστόσο, το σενάριο αυτό έφτασε πολύ κοντά στο να γίνει πραγματικότητα, μία πραγματικότητα που, κατά τη δική μου άποψη, θα βύθιζε τη χώρα σε μία εφιαλτική κατάσταση. Ελπίζουμε πως το σενάριο αυτό έχει αποτραπεί, τουλάχιστον προς το παρόν, ωστόσο έχει γίνει ήδη μεγάλη ζημιά.

Υπάρχει μία ιαπωνική παροιμία που λέει ότι, το όραμα δίχως δράση είναι σκέτη ονειροπόληση, ενώ η δράση δίχως όραμα είναι εφιάλτης. Στην περίπτωση της Ελλάδας, μοιάζουμε να βρισκόμαστε σε μία κατάσταση παράλυσης, δίχως δράση και δίχως όραμα, σε μία ατελείωτη, εφιαλτική άβυσσο. Εύχομαι, και θέλω να πιστεύω, ότι υπάρχει ελπίδα. Αλλά, προκειμένου να βγει η Ελλάδα από αυτήν την ακραία κρίση, τότε θα πρέπει οι κυβερνήσεις της, σε συνδυασμό με τους πολίτες, να συνειδητοποιήσουν ότι χρειάζεται αλλαγή της καθημερινής νοοτροπίας και θεμελιώδης ανοικοδόμηση της βάσης για αποτελεσματικές συνεργασίες σε όλους τους τομείς. Η Ελλάδα θα πρέπει να δείξει στον υπόλοιπο πλανήτη, όπως έκανε και στο παρελθόν, ότι η χώρα μπορεί και πάλι να δώσει το καλό παράδειγμα. Στόχος της Ελλάδας θα πρέπει να είναι η δημιουργία μίας πραγματικής κοινωνίας πρόνοιας, όπου όλες οι υγιείς δυνάμεις από όλους τους τομείς της χώρας θα μπορούν να αναλάβουν τις κατάλληλες πρωτοβουλίες ώστε να «καθαρίσει» και να διορθωθεί μία χώρα της οποίας η πλειονότητα των περήφανων πολιτών ασφυκτιά, πληρώνοντας το τίμημα για την εκμετάλλευσή της από ορισμένες μειονοτικές ομάδες, μια εκμετάλλευση που διαδραματίζεται για το μεγαλύτερο μέρος της σύγχρονης ιστορίας της χώρας. Δεν υπάρχει χρόνος για ονειροπόληση και, σίγουρα, δεν υπάρχει χρόνος για συνεχιζόμενες εφιάλτες. Η αποστολή είναι δύσκολη, αλλά προκειμένου να αποφύγουμε την άβυσσο, όλες οι υγιείς δυνάμεις θα πρέπει να σηκώσουν ανάστημα και να απαιτήσουν την εξυγίανση της χώρας.

Στον τομέα της φιλανθρωπίας, το μόνο που θα ήθελα να πω είναι ότι δεν υπάρχει ζήτημα «παραγκωνισμού» με οποιονδήποτε τρόπο. Όσοι περισσότεροι, τόσο το καλύτερο! Από μέρους μας, στο Ίδρυμα Σταύρος Νιάρχος, έχουμε προσπαθήσει να συνεισφέρουμε όσο το δυνατόν περισσότερο στην Ελλάδα, και συνεχίζουμε να το πράττουμε. Τα τελευταία 20 χρόνια, έχουμε εμπλακεί ενεργά σε κοινωνοφελείς δραστηριότητες που ευελπιστούμε πως έχουν συμβάλει στη συνολική βελτίωση της κοινωνικοοικονομικής κατάστασης σε όλους τους τομείς. Οι τρεις επιπρόσθετες πρωτοβουλίες μας, τα τελευταία 3 χρόνια, αξίας €300 εκατομμυρίων, για την συμβολή στην αντιμετώπιση των επιπτώσεων της κρίσης, σε συνδυασμό με την επικείμενη ολοκλήρωση του €584 εκατομμυρίων Κέντρου Πολιτισμού Ίδρυμα Σταύρος Νιάρχος (ΚΠΙΣΝ), είναι σημαντικά κομμάτια αυτής της προσπάθειας. Το Κέντρο Πολιτισμού Ίδρυμα Σταύρος Νιάρχος –ένα μοναδικό εγχείρημα που πραγματοποιείται με σύμπραξη του ιδιωτικού και του δημόσιου τομέα– θα παραδοθεί ολοκληρωτικά στους πολίτες το 2016 και περιλαμβάνει τις νέες εγκαταστάσεις της Εθνικής Βιβλιοθήκης της Ελλάδος και της Εθνικής Λυρικής Σκηνής, καθώς και το Πάρκο Σταύρος Νιάρχος, έκτασης 170 στρεμμάτων. Είμαστε ιδιαίτερα περήφανοι για το τελικό

αποτέλεσμα, αλλά και εξίσου περήφανοι για τη διαδικασία της οικοδόμησης του έργου κατά τη διάρκεια των τελευταίων ετών, μία διαδικασία που προσέφερε εργασία σε περίπου 13.000 εργαζόμενους. Σύμφωνα με προηγούμενη μελέτη της εταιρείας Boston Consulting Group (BCG) –την οποία μπορεί κανείς να δει αναλυτικά στον [ιστότοπο](#) του οργανισμού μας– πρόκειται για ένα έργο που αναμένεται να συμβάλει σημαντικά στη δημιουργία θέσεων εργασίας και να επιφέρει συνολικά θετικές οικονομικές συνέπειες.

Ανάμεσα στα πολλαπλά της πορίσματα, η μελέτη της BCG επικεντρώνεται στα παρακάτω, τα οποία παραθέτω:

«Η κατασκευή και η λειτουργία του ΚΠΙΣΝ αναμένεται να έχουν θετικές επιπτώσεις με τη μορφή αυξημένων επενδύσεων κεφαλαίου, δαπανών κατανάλωσης, δημιουργίας θέσεων απασχόλησης, προσέλκυσης συμπληρωματικών επιχειρήσεων, αλλά και άλλων συνεισφορών στον οικονομικό, περιβαλλοντικό και κοινωνικό ιστό των τοπικών κοινοτήτων, της Αθήνας και της Ελλάδας».

Τέλος αποσπάσματος, και παραθέτω ένα-δύο άλλα πορίσματα:

«Η αρχική δέσμευση για την κατασκευή του ΚΠΙΣΝ θα αποφέρει €1 δισ. οικονομικής δραστηριότητας, με τα αποτελέσματα να καθίστανται εμφανή σε βραχυπρόθεσμο και μεσοπρόθεσμο ορίζοντα».

Τέλος αποσπάσματος, και παραθέτω άλλο ένα πόρισμα:

«(Το) ΚΠΙΣΝ θα αποτελέσει ορόσημο περιβαλλοντικής βιωσιμότητας στην Ελλάδα, και θα είναι το πρότυπο βάσει του οποίου θα μετριοούνται όλα τα υπόλοιπα μεγάλα έργα υποδομής στη χώρα».

Τέλος αποσπάσματος.

Θέλουμε να πιστεύουμε ότι υπάρχουν και άλλοι –οι γνωστοί άλλοι που έχουν τα μέσα– οι οποίοι θα μπορέσουν επίσης να παρέμβουν και να βοηθήσουν, ιδίως κατά τη διάρκεια αυτής της συνεχιζόμενης, σοβαρής κοινωνικοοικονομικής κρίσης, η οποία οδηγεί σε αποσύνθεση του κοινωνικού ιστού της ελληνικής κοινωνίας με τόσους πολλούς τρόπους. Αν όχι τώρα, πότε;

Ο Γερμανός ποιητής και φιλόσοφος Σίλερ είπε κάποτε: «Καταραμένη Έλληνα, τα βρήκες όλα. Φιλοσοφία, Γεωμετρία, Φυσική, Αστρονομία, Μαθηματικά. Τίποτα δεν άφησες για μας». Ο Αμερικανός ποιητής και δημοσιογράφος William Cullen Bryant είπε: «Εμείς είμαστε οι μαθητές των μεγάλων ανδρών της Ελλάδας, σε όλες τις αρχές της επιστήμης, της ηθικής και της καλής διακυβέρνησης». Ο Βικτόρ Ουγκώ είπε: «Είναι σπουδαίο να κατάγεις από την Ελλάδα, τη χώρα που έδωσε το φως στον κόσμο». Ο Βολταίρος είπε: «Υπερασπισθείτε την Ελλάδα, διότι σε αυτήν οφείλουμε τις επιστήμες, τις τέχνες και όλες τις αρετές μας». Αναρωτιέται κανείς, γιατί να περνούν

όλη αυτήν τη δύσκολη κατάσταση η Ελλάδα και οι άνθρωποι της σήμερα; Γιατί να αισθάνονται περιφρόνηση και θυμό απέναντί μας οι περισσότεροι άνθρωποι στον κόσμο και, στην καλύτερη περίπτωση, να μας λυτούνται; Μας αξίζει κάτι καλύτερο, γνωρίζουμε καλύτερα, και όλα ξεκινούν από το κατώφλι μας!

Πώς είναι δυνατόν να μην είμαστε περήφανοι για την κληρονομιά μας; Και όμως, φαίνεται ότι δεν έχουμε αντιληφθεί ακόμα ότι μαζί με την υπερηφάνεια που δικαίως αισθανόμαστε, θα πρέπει να κατανοήσουμε ότι κουβαλάμε και τεράστια ευθύνη απέναντι στους προγόνους μας, απέναντι στα παιδιά μας και, σε μεγάλο βαθμό, απέναντι σε ολόκληρο τον κόσμο: Την ευθύνη να μην επαναπαυθούμε στις δάφνες των προγόνων μας, και την ευθύνη να εργαστούμε σκληρά και με τρόπο ηθικό προκειμένου να προσφέρουμε στα παιδιά μας ένα καλύτερο αύριο. Σε αυτό το σημείο, ας μην ξεχνάμε ότι η ομογένεια είναι μία προέκταση της πατρίδας. Σε αυτούς τους δύσκολους καιρούς, το βάρος της ευθύνης που φέρει ο Ελληνισμός -εντός και εκτός συνόρων- είναι ακόμη πιο ισχυρό, και είμαι σίγουρος ότι όλοι έχουμε πλήρη επίγνωση των υποχρεώσεών μας. Δεν υπάρχει περιθώριο για περαιτέρω ονειροπόληση, παρά μόνο για γρήγορη και αποτελεσματική δράση.

Σε αυτό το πνεύμα, θα ήθελα να συγχαρώ το Ελληνοαμερικανικό Εμπορικό Επιμελητήριο για την ανακοίνωσή του ότι τα έσοδα της αποψινής εκδήλωσης θα διατεθούν για την ενίσχυση των ανθρώπων της Ελλάδας. Σας ευχαριστώ!

Κλείνοντας, θα ήθελα να αναφερθώ στα λόγια του σύγχρονου Έλληνα φιλοσόφου, Εμμανουήλ Κριαρά, που απεβίωσε πρόσφατα στη νεαρή ηλικία των 107 ετών, ο οποίος κάποτε είπε ότι ο πραγματικός έρωτας είναι η επιδίωξη του ιδανικού. Εν κατακλείδι, εύχομαι όλοι μας να συνεχίσουμε να αναζητούμε τα ιδανικά μας, να κάνουμε ό,τι περνάει από το χέρι μας για να βοηθάμε όσους μας χρειάζονται και, κατ' αυτόν τον τρόπο, να παραμείνουμε όλοι ερωτευμένοι.

Σας ευχαριστώ!